

Kancelář ministryně obrany

Ministerstvo obrany, Tychonova 1, Praha 6 – Hradčany, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Praha 17. října 2024
Čj. MO 844237/2024-8694
Sp. zn. SpMO 68757/2024-8694

Poskytnutí informací podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb.

Ministerstvo obrany obdrželo dne 2. října 2024 Vaši e-mailovou žádost o poskytnutí informací týkajících se problematiky náhrady zvýšených životních nákladů a výše platu zaměstnance vyslaného k výkonu práce nebo služby v zahraničí.

V obecné rovině uvádíme, že citovaný náleze ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2859/2023 se věcně vztahoval k období let 2013-2015. Podle nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, v tehdy platném znění, byly podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti činnosti požadované po generálním sekretáři v Ministerstvu obrany zařazeny do 16. platové třídy, činnosti referenta zahraničních služeb a zahraničních vztahů byly zařazeny do 14. platové třídy. NZŽN je podle § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 62/1994 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů zaměstnancům rozpočtových a příspěvkových organizací s pravidelným pracovištěm v zahraničí, součinem platu určeného zaměstnanci s pravidelným pracovištěm v zahraničí, přepočítací relace určené pro zemi vyslání a procentního základu, který byl v té době jednotný pro všechny zaměstnance s pravidelným pracovištěm v zahraničí. To byl standardní postup pro určování výše NZŽN každému zaměstnanci v rezortu MO, který znemožňoval subjektivní zvýšení NZŽN jako kompenzaci nízkého platu, resp. jakékoli zvýšení NZŽN bez adekvátního zvýšení platu zaměstnance.

Ústavní soud dospěl k závěru, že v konkrétním případě Ministerstvo obrany kompenzovalo prostřednictvím NZŽN pokles na platu z 16. do 14. platové třídy, z nálezu ústavního soudu však nelze dovodit argumenty, které k takovému závěru vedly. Tehdejší sekce personální MO ani sekce státního tajemníka MO nikdy nevydala pokyn či vnitřní předpis ve věci cílené kompenzace nízkého platu po dobu výkonu práce nebo služby v zahraničí formou NZŽN.

V této souvislosti konstatujeme, že Ministerstvo obrany nebylo v přezkoumávaných soudních sporech ani před ústavním soudem ve věci 2859/2023 účastníkem řízení, nemohlo obhajovat své postupy při přiznání NZŽN v daném případě ani do důkazního řízení jakkoli vstupovat. Stejně tak nemělo ani právo na využití opravných prostředků v řízení před obecnými soudy. Z téhož důvodu nezná ani obsah soudního spisu, ani mu nejsou známy procesní postupy a stanoviska účastníků řízení v jeho průběhu.

K jednotlivým dotazům sdělujeme:

Ad 1) S ohledem na uvedené nelze spatřovat při aplikaci účinných právních předpisů zaviněné protiprávní jednání na straně Ministerstva obrany. Katalog prací, podle kterého byla zařazena činnost referenta zahraničních služeb a zahraničních vztahů do 14. platové třídy, byl proveden vládním nařízením, rovněž tak postup pro určení NZŽN. Vlastní výši platu a následně výši NZŽN určoval v intencích vnitřních a právních předpisů vedoucí Zahraničního pracoviště Brusel, Vídeň. K takovému úkonu byl zmocněn jako vedoucí organizačního celku Pracovním řádem MO

(v terminologii Pracovního řádu MO byl „statutárním orgánem“). V této souvislosti nebyl shledán žádný důvod pro vymáhání náhrady škody (ta na straně České republiky – Ministerstva obrany ani nevznikla), natož pro podání oznámení o podezření ze spáchání trestného činu.

Ad 2) V případě zaměstnance, jehož se týká předmětný nálezný ústavního soudu, byla v letech 2013 až 2015 aplikována ustanovení nařízení vlády č. 222/2010 Sb. a nařízení vlády č. 62/1994 Sb., přičemž v této době byl účinný vnitřní předpis RMO č. 27/2006 Věstníku MO, zabezpečení zahraničních pracovišť Ministerstva obrany a zaměstnanců, kteří jsou na tato pracoviště zařazeni. Jiný vnitřní předpis či oficiální dokument Ministerstva obrany, který by upravoval určení výše NZŽN konkrétnímu zaměstnanci nebo jejich skupině pro jiný účel, než ke krytí zvýšených výdajů v zemi výkonu práce nebo služby v zahraničí, není věcnému gestorovi dané problematiky, jímž je sekce státního tajemníka, znám.

Ad 3) S ohledem na standardizované formuláře platových výměrů a oznámení o výši NZŽN je vysoce nepravděpodobné, že by tyto dokumenty obsahovaly explicitně údaje o kompenzaci údajně nízkého platu formou NZŽN. V osobním spisu jmenovaného tyto dokumenty nejsou založeny, ministerstvo s tak velkým časovým odstupem má k dispozici jen mzdový list zaměstnance.

Ad 4) Sekci státního tajemníka, jako věcnému gestorovi dané problematiky, není známo, že by některému zaměstnanci byla poskytována NZŽN jako kompenzace platu.

Ad 5) Náhrada zvýšených životních nákladů, jak z jejího názvu vyplývá, je Ministerstvem obrany poskytována zaměstnancům, kteří jsou vysláni do zahraničí a je jim oprávněným vedoucím zaměstnancem určeno pravidelné místo výkonu služby nebo práce v zahraničí, a to ke kompenzaci zvýšených výdajů, které jim s jejich změnou místa výkonu práce nebo služby vznikají. Primárním právním předpisem je nařízení vlády č. 62/1994 Sb., v současné době je účinným RMO č. 15/2020 Věstníku MO o zahraničních pracovištích MO. O přiznání náhrady zvýšených životních nákladů rozhoduje oprávněný vedoucí zaměstnanec.

Ad 6) V Ministerstvu obrany bylo v případě vojáků z povolání přistoupeno k diferencovanému určení procentního základu, a to s účinností nového systému odměňování v roce 2015. Jiná opatření přijata nebyla, poněvadž je systém nastaven velmi rigidně. Ministr (ministřyně) určuje procentní základy a přepočítací relace, tyto hodnoty jsou závazné pro podřízené vedoucí zaměstnance určující výši NZŽN, plat je určován v intencích zákoníku práce, služební plat v intencích zákona o státní službě a zákona o vojácích z povolání. V určení výše služebního platu vojákovi z povolání je minimální prostor pro subjektivní vliv při určení výše služebního platu, jistý prostor je v případě určení platu zaměstnanci v pracovním poměru a v případě určení služebního platu státnímu zaměstnanci (osobní příplatek, příplatek za vedení). Při určení výše NZŽN není prostor žádný. Plošná opatření po publikaci předmětného nálezu ústavního soudu směřující ke snížení NZŽN učiněna nebyla, s ohledem na shora uvedené nebylo shledáno důvodu k takovému kroku.